

«Δυνατότητα των γενικών νοσοκομείων της χώρας για εργαστηριακή διάγνωση παθογόνων που προκαλούν τροφιμογενή νοσήματα. Αποτελέσματα της καταγραφής για το 2013»

1] Εισαγωγή

Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του Γραφείου Τροφιμογενών Νοσημάτων του Τμήματος Επιδημιολογικής Επιτήρησης και Παρέμβασης πραγματοποιήθηκε καταγραφή της δυνατότητας εργαστηριακής διερεύνησης των μικροβιολογικών εργαστηρίων των γενικών νοσοκομείων της χώρας για τα συχνότερα παθογόνα που προκαλούν τροφιμογενή νοσήματα.

Η περιοδική καταγραφή της εργαστηριακής δυνατότητας των νοσοκομείων κρίνεται σκόπιμη για τους κάτωθι λόγους:

- η γνώση της δυνατότητας εργαστηριακής διερεύνησης των νοσοκομείων αποτελεί χρήσιμη πληροφορία στη διερεύνηση μεμονωμένων κρουσμάτων γαστρεντερίτιδας και κυρίως στην περίπτωση επιδημιών, αφενός για την εργαστηριακή επιβεβαίωση των κρουσμάτων αφετέρου για την καθοδήγηση των αρχών δημόσιας υγείας στη λήψη μέτρων πρόληψης και ελέγχου
- η αδυναμία εργαστηριακής επιβεβαίωσης, ιδιαίτερα σε νοσήματα όπως τα τροφιμογενή που έχουν παρόμοια κλινική εικόνα, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στην εκτίμηση της επίπτωσης των νοσημάτων στον πληθυσμό (disease burden). Ο χαμηλός αριθμός δηλωθέντων κρουσμάτων εκτός από τη χαμηλή νοσηρότητα του πληθυσμού είναι δυνατό να αντικατοπτρίζει τον ελλιπή εργαστηριακό έλεγχο, όπως χαρακτηριστικά συμβαίνει στη λοίμωξη από *Campylobacter* spp. στη χώρα μας
- η επικοινωνία με τα νοσοκομεία αποτελεί έμμεσο τρόπο ευαισθητοποίησης των μικροβιολογικών εργαστηρίων όσον αφορά τη σημασία της δήλωσης και τυγχάνει θετικής αποδοχής στην πλειονότητα των περιπτώσεων

Τέλος, η καταγραφή αποτελεί ευκαιρία επικαιροποίησης της λίστας με τα στοιχεία επικοινωνίας των μικροβιολογικών εργαστηρίων (ονοματεπώνυμο διευθυντών, τηλέφωνα επικοινωνίας, emails, κ.α.), γεγονός που διευκολύνει την τακτική επικοινωνία και την αποστολή υλικού (π.χ. νέες οδηγίες, συνοπτικά επιδημιολογικά δεδομένα, ενημερωτικό δελτίο ΚΕΕΛΠΝΟ).

2] Μέθοδος - Συλλογή της πληροφορίας

Το πρώτο εξάμηνο του 2014 απεστάλη ταχυδρομικά στα μικροβιολογικά εργαστήρια των γενικών νοσοκομείων* της χώρας, μία δομημένη φόρμα προς συμπλήρωση. Τρεις μήνες μετά ακολούθησε η αποστολή δεύτερης επιστολής για τη συμπλήρωση της φόρμας στα νοσοκομεία που δεν την είχαν ήδη αποστείλει συμπληρωμένη. Οι πληροφορίες που ζητήθηκαν ήταν η ύπαρξη ή όχι δυνατότητας εργαστηριακού ελέγχου για τα κυριότερα παθογόνα που προκαλούν τροφιογενή νοσήματα στη χώρα μας, καθώς και ο αριθμός θετικών εξετάσεων για καθένα από τα παθογόνα αυτά εντός του 2013. Ανάλογη καταγραφή είχε επίσης πραγματοποιηθεί από το γραφείο για τα έτη 2010 και 2012.

3] Αποτελέσματα

Από τα 115 νοσοκομεία στα οποία απευθυνθήκαμε απάντησαν τα 87 (ποσοστό απόκρισης: 75,7%).

Στον **Πίνακα 1** παρουσιάζεται ο αριθμός των νοσοκομείων με δυνατότητα εργαστηριακής διάγνωσης ανά παθογόνο.

Πίνακας 1. Αριθμός νοσοκομείων με δυνατότητα εργαστηριακής διάγνωσης ανά παθογόνο (n=87), Ελλάδα, 2013

Παθογόνο	Αριθμός νοσοκομείων (%) 2013
Βακτήρια	
<i>Salmonella</i> spp.	76 / 87 (87,4%)
<i>Shigella</i> spp.	75 / 87 (86,2%)
<i>Campylobacter</i> spp.	39 / 87 (44,8%)
<i>EHEC O157</i>	31 / 87 (35,6%)

* Δεν συμπεριλήφθησαν τα ψυχιατρικά νοσοκομεία, καθώς και τα ειδικά νοσοκομεία που δεν έχουν παθολογική κλινική.

<i>EHEC non-O157</i>	19 / 87 (21,8%)
<i>Listeria monocytogenes</i>	54 / 87 (62,1%)
<i>Yersinia enterocolytica</i>	49 / 87 (56,3%)
Ιοί	
<i>Hepatitis A Virus</i>	45/87 (51,7%)
<i>Rotavirus</i>	27 / 87 (31,0%)
<i>Adenovirus</i>	24 / 87 (27,6%)
<i>Norovirus</i>	9 / 87 (10,3%)
Παράσιτα	
<i>Giardia lamblia</i>	69 / 87 (79,3%)
<i>Entamoeba histolytica</i>	66 / 87 (75,9%)
<i>Cryptosporidium parvum</i>	48 / 87 (55,2%)

Η εργαστηριακή δυνατότητα διάγνωσης των νοσοκομείων όσον αφορά τη *Salmonella* spp. και τη *Shigella* spp. ήταν υψηλή (>80% των νοσοκομείων), ενώ για άλλα παθογόνα που συμβάλλουν σημαντικά, σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία, στη νοσηρότητα από τροφιογενή νοσήματα στο γενικό πληθυσμό, όπως το *Campylobacter* spp. και ο *Norovirus* ήταν ιδιαίτερα χαμηλή.

Η δυνατότητα εργαστηριακής διάγνωσης ποικίλλει μεταξύ των περιφερειών της χώρας ανά παθογόνο (Πίνακας 2). Σε εννέα από τις 13 περιφέρειες της χώρας δεν υπήρχε δυνατότητα εργαστηριακής διάγνωσης του *Norovirus*, ενώ σε δύο δεν ήταν δυνατή η απομόνωση του *Campylobacter* spp.

Πίνακας 2. Αριθμός νοσοκομείων με εργαστηριακή δυνατότητα διάγνωσης για κάθε παθογόνο, ανά γεωγραφική περιφέρεια, Ελλάδα, 2013.

Παθογόνο	Αριθμός νοσοκομείων με εργαστηριακή δυνατότητα διάγνωσης ανά περιφέρεια												
	Αν. Μακεδονίας Θράκης	Κεντρ. Μακεδονίας	Δυτικής Μακεδονίας	Ηπείρου	Θεσσαλίας	Ιονίων Νήσων	Δυτικής Ελλάδας	Στερεάς Ελλάδας	Αττικής	Πελοποννήσου	Βορείου Αιγαίου	Νοτίου Αιγαίου	Κρήτης
Βακτήρια													
<i>Salmonella</i> spp.	6	14	4	2	4	4	3	4	21	3	2	4	5
<i>Shigella</i> spp.	6	14	3	2	4	4	3	4	21	3	2	4	5
<i>Campylobacter</i> spp.	5	6	1	1	1	1	2	3	17	0	1	0	1
<i>EHEC O157</i>	3	6	0	1	2	2	2	1	12	0	0	1	1
<i>EHEC non-O157</i>	0	3	0	1	0	2	2	1	9	0	0	1	0
<i>L. monocytogenes</i>	4	10	1	2	2	1	3	2	19	3	3	2	2
<i>Yersinia enterocolytica</i>	5	11	1	1	1	2	2	2	18	2	1	2	1
Ιοί													
<i>Hepatitis A Virus</i>	6	9	2	1	2	2	2	2	12	2	1	1	3
<i>Rotavirus</i>	5	5	0	1	2	1	2	0	9	0	0	0	2
<i>Adenovirus</i>	4	3	0	1	2	1	2	0	9	0	0	0	2
<i>Norovirus</i>	0	2	0	1	1	0	0	0	5	0	0	0	0
Παράσιτα													
<i>Giardia lamblia</i>	5	13	4	2	4	2	2	4	21	3	3	2	4
<i>Cryptosporidium parvum</i>	4	10	4	2	2	1	2	1	15	2	2	1	2
<i>Entamoeba histolytica</i>	6	12	4	2	4	2	2	3	19	4	2	2	4

Γραφείο Τροφιμογενών Νοσημάτων

Τηλ. Επικοινωνίας: 2108899007,-064,-065,-152